

with the Help of Integral-Rating Method". EUREKA: Social and Humanities. 2018. <http://eu-jr.eu/social/article/view/546/527>

[Legal Act of Ukraine] (2013). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/603-2013-p>

Shkolnyk, I. O. "Finansova stiiikist pidpriumstv mashynobuduvannia v Ukraini: taksonomichniy analiz" [Financial sustainability of engineering enterprises in Ukraine: taxonomic analysis]. *Ekonomichniy visnyk Zaporizkoi derzhavnoi inzhenernoi akademii*, no. 1 (2) (2017): 41-46.

Stachuk, O. "Financial Stability as a Composition of Financial Security of Joint-Stock Companies of Machine Building". *Innovative Solutions in Modern Science*. 2018. <http://naukajournal.org/index.php/ISMSD/article/view/1424/1519>

Velykyi, Yu. V. "Derzhavne rehuliuivannia innovatsiinoho rozvytku mashynobudivnykh pidpriumstv Ukrainy" [State regulation of innovative development of machine-building enterprises of Ukraine]. *Ekonomika ta derzhava*, no. 12 (2015): 10-12.

УДК 657.1+ 658.5.012.1

ОБЛІКОВА І ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА В УПРАВЛІННІ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

©2019 ВОЛОШАН І. Г., ВОЛКОВСЬКА Я. В.

УДК 657.1+ 658.5.012.1

Волошан І. Г., Волковська Я. В. Облікова і податкова політика в управлінні бізнес-процесами промислових підприємств

Метою статті є визначення елементів та факторів впливу облікової та податкової політики на формування обліково-інформаційної системи промислового підприємства. Доведено, що обліково-інформаційна система підприємства залежить від його господарської діяльності, а саме: сукупності внутрішніх та зовнішніх бізнес-процесів, що є об'єктами обліку; параметрів облікової політики підприємства, які визначають склад, структуру інформаційної системи, канали руху інформації та інформаційні зв'язки. Систематизовано фактори впливу на розмір податкових платежів та вибір оптимальної податкової політики за загально визначеними аспектами. Запропоновано структуру єдиної облікової політики для підприємства, яка складається з чотирьох розділів: загальні положення; облікова політика для цілей бухгалтерського обліку; облікова політика для цілей податкового обліку; облікова політика для цілей управлінського обліку.

Ключові слова: бізнес-процес, управління, промислове підприємство, обліково-інформаційна система, облікова політика, податкова політика.

Рис.: 1. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 8.

Волошан Ірина Геннадіївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і бізнес-консалтингу, Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця (просп. Науки, 9а, Харків, 61166, Україна)

E-mail: Iryna.voloshan@hneu.net

Волковська Яна Віталіївна – кандидат економічних наук, викладач кафедри обліку і бізнес-консалтингу, Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця (просп. Науки, 9а, Харків, 61166, Україна)

E-mail: volkovska_yana@ukr.net

УДК 657.1+ 658.5.012.1

UDC 657.1+ 658.5.012.1

Волошан І. Г., Волковская Я. В. Учетная и налоговая политика в управлении бизнес-процессами промышленных предприятий

Целью статьи является определение элементов и факторов влияния учетной и налоговой политики на формирование учетно-информационной системы промышленного предприятия. Доказано, что учетно-информационная система предприятия зависит от его хозяйственной деятельности, а именно: совокупности внутренних и внешних бизнес-процессов, являющихся объектами учета; параметров учетной политики предприятия, которые определяют состав, структуру информационно-информационной системы, каналы информации и информационные связи. Систематизированы факторы влияния на размер налоговых платежей и выбор оптимальной налоговой политики по общепризнанным аспектам. Предложена структура единой учетной политики для предприятия, которая состоит из четырех разделов: общие положения; учетная политика для целей бухгалтерского учета; учетная политика для целей налогового учета; учетная политика для целей управленческого учета.

Ключевые слова: бизнес-процесс, управление, промышленное предприятие, учетно-информационная система, учетная политика, налоговая политика.

Рис.: 1. **Табл.:** 1. **Библ.:** 8.

Волошан Ірина Геннадіївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри учета и бизнес-консалтинга, Харьковский национальный экономический университет им. С. Кузнеця (просп. Науки, 9а, Харьков, 61166, Украина)

E-mail: Iryna.voloshan@hneu.net

Волковская Яна Витальевна – кандидат экономических наук, преподаватель кафедры учета и бизнес-консалтинга, Харьковский национальный экономический университет им. С. Кузнеця (просп. Науки, 9а, Харьков, 61166, Украина)

E-mail: volkovska_yana@ukr.net

Voloshan I. G., Volkovska Ya. V. The Accounting and Tax Policy in the Management of Business Processes of Industrial Enterprises

The article is aimed at defining elements and factors of influence of the accounting and tax policy on formation of accounting and information system of industrial enterprise. It is proved that the accounting and information system of enterprise depends on its economic activity, i.e.: totality of internal and external business processes, which are the objects of accounting; parameters of the accounting policy of enterprise, which determine the composition, structure of information system, channels of information, and information communications. The factors of influence on the size of tax payments and the choice of the optimal tax policy are systematized according to the generally recognized aspects. The structure of a uniform accounting policy for enterprise is proposed, which consists of four sections: general provisions; accounting policy for bookkeeping purposes; accounting policy for tax purposes; accounting policy for managerial accountance purposes.

Keywords: business process, management, industrial enterprise, accounting and information system, accounting policy, tax policy.

Fig.: 1. **Tbl.:** 1. **Bibl.:** 8.

Voloshan Iryna G. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting and Business Consulting, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics (9a Nauky Ave., Kharkiv, 61166, Ukraine)

E-mail: Iryna.voloshan@hneu.net

Volkovska Yana V. – Candidate of Sciences (Economics), Lecturer of the Department of Accounting and Business Consulting, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics (9a Nauky Ave., Kharkiv, 61166, Ukraine)

E-mail: volkovska_yana@ukr.net

Господарська діяльність підприємства в будь-який період економічного розвитку повинна відповідати та змінюватися під впливом багатьох факторів розвитку науки, техніки, потреб суспільства та умов господарювання. Майже кожне приватне підприємство створюється з метою отримання прибутку, але прибуток – це наслідок або результат господарювання, а господарською діяльністю, що приведе до отримання фінансового результату, є задоволення суспільних потреб держави, населення, підприємств окремої галузі тощо. Тому найбільш успішними є ті підприємства, які задовольняють споживачів товарів, робіт, послуг у сучасних умовах господарювання з найменшою їх собівартістю, високою якістю та асортиментом, який користується попитом. Діяльність системи управління підприємства залежить від обліково-аналітичної системи, яка базується на реєстрації фактів господарського життя підприємства, тобто документуванні бізнес-процесів, та їх аналізу для прийняття управлінських рішень.

Ідеї структуризації підприємства на процеси започаткували роботи А. Файоля і дістали подальший розвиток у публікаціях Б. Андерсена, А. Шеєра, М. Портера, М. Хаммера і Д. Чампі, В. Репіна, В. Виноградової та ін. [1]. Питання формування та реалізації облікової політики підприємств знайшли відображення в працях українських учених: М. Т. Білухи, Ф. Ф. Бутинця, Г. Г. Кірейцева, М. В. Кужельного, М. С. Пушкara, В. В. Сопка, В. Г. Швеця; і зарубіжних – Р. А. Алборова, А. С. Бакаєва, П. С. Безруких, С. Л. Коротчаєва, С. О. Ніколаєвої, Л. З. Шнейдмана [2]. Матрос О. М. [3] розглядав організаційні передумови облікової політики підприємства та основні фактори, що її визначають. Таким чином, питання щодо впливу облікової політики на прийняття управлінських рішень та формування інформаційної системи підприємства є актуальними та викликають інтерес серед учених.

Метою статті є визначення елементів та факторів впливу облікової та податкової політики на формування обліково-інформаційної системи промислового підприємства.

Діяльність підприємства складається з низки бізнес-процесів. Бізнес-процеси підприємства як економічне явище існували з моменту зародження підприємницької діяльності. При цьому поняття «бізнес-процес» як об'єкт обліку, аналізу й управління розглядається лише у ХХ ст. Це пояснюється відсутністю єдиного трактування бізнес-процесу як економічної категорії, складністю визначення їх структури, проблемами стандартизованого моделювання взаємодії бізнес-процесів між собою в рамках підприємства.

Категорія «бізнес-процес» широко використовується у наукових роботах вченими та практиками, більшість яких дає власне їх визначення. Але на нормативному рівні жодне визначення так і не отримало визнання як базова категорія. Дослідження наукових

публікацій щодо процесного підходу в системі управління дає підстави стверджувати, що поряд з економічною категорією «бізнес-процес» широко застосовується категорія «процес», визначення якої нормативно закріплене в національному стандарті ISO серії 9001: «процес – робота чи сукупність робіт, для яких використовують ресурси і якими керують для перетворення входів на виходи» [4]. Провівши семантичний аналіз визначення категорії «процес» у науковій літературі, ми дійшли висновку, що: 1) процеси можуть відноситися до різних систем (економічні системи не є виключенням); 2) бізнес-процес є складовою категорією «процес»; 3) категорія «бізнес-процес» – це економічна категорія, а, отже, під час дослідження системи управління слід використовувати саме цю категорію.

Кожний бізнес-процес має окрему структуру і складається з послідовно пов'язаних операцій – елементів бізнес-процесу. Він не є відокремленим, а тісно взаємодіє з іншими бізнес-процесами. Аналіз літературних джерел дозволяє зробити висновок про відсутність єдиної класифікації бізнес-процесів. Аналіз господарської діяльності промислових підприємств свідчить про відсутність стандартного переліку бізнес процесів підприємства та бізнес-операцій до них, хоча деякі з них притаманні більшості підприємств. Таким чином, залежно від розміру, виду діяльності, ринкової спрямованості, організаційної структури та багатьох інших факторів кожному суб'єкту господарювання притаманна власна структура бізнес-процесів та їх складових.

Бізнес-процеси на підприємстві та їх взаємодія будуються за одним із двох варіантів: 1) за організаційною структурою – з виділенням центрів відповідальності на рівні окремих підрозділів; 2) за видами бізнес-процесів (основні, обслуговуючі, управлінські, бізнес-процеси розвитку та ін.) – з виділенням центрів відповідальності за бізнес-процес на рівні окремих працівників – керівників.

З метою управління бізнес-процесом власнику, користувачам, учасникам необхідний певний набір інформації. Система управління підприємства потребує звітності про хід виконання бізнес-процесів у загальному та процесному розрізах. Учасники бізнес-процесу потребують оперативної інформації про господарські операції, що належать до бізнес-процесу. Постачальники та споживачі, що розташовуються на вході та виході бізнес-процесу, потребують підсумкової інформації за результатом бізнес процесу або їх аналітичну складову. Інформаційне забезпечення бізнес-процесів формує система обліку, а аналітична інформація – це результат обробки обліково-інформаційного забезпечення бізнес-процесу. Отже, облікова система підприємства є джерелом створення обліково-аналітичного забезпечення діяльності підприємства. Вона дозволяє отримати оперативну, підсумкову, звітну або згруповану за окремими озна-

ками інформацію, необхідну для прийняття управлінських рішень, а, отже, вимагає належної організації.

Загальною формулою облікового процесу на підприємстві, що дозволить упорядкувати облікову інформацію та організувати обліковий процес, максимально наблизити окремі види обліку, є облікова політика підприємства. Для більшості суб'єктів господарювання усвідомлення значущості облікової політики як основного внутрішнього стандарту, на основі якого створюється інформаційна система підприємства, а також використання її елементів для ефективного управління витратами та фінансовими результатами, вже міцно закріпилося.

Відповідно до ст. 1 Закону «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та ч. 1 п. 3 НПБО 1: «Облікова політика – сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності» [5; 6]. Тобто, від її складових залежить достовірність інформаційної системи підприємства та фінансової звітності.

Податковий кодекс України [7], який є основою для побудови податкового обліку на підприємстві, не містить визначення «податкова політика». Ми вважаємо, що податкова політика підприємства – це обґрунтований вибір системи сплати податків, що сприятиме функціонуванню підприємства в рамках правового поля та збалансуванню податкових інтересів між державою та підприємством – платником податків. Маневруючи податковими ставками, пільгами, обмеженнями та штрафами, змінюючи умови оподаткування та кількість податків, держава створює умови для стримування / прискорення розвитку окремих галузей та виробництв, тобто виконує регулюючу функцію. З боку підприємства податки – це витрати, а будь-які витрати необхідно аналізувати та планувати.

Таким чином, нормативно-правові акти, що є основою для ведення бухгалтерського обліку, містять чіткі вимоги щодо наявності облікової політики на підприємстві, податкове законодавство не вимагає наявності такого документа. Але ми вважаємо, що податкова політика повинна бути, адже податковими витратами також необхідно управляти. Податкова політика може бути представлена у вигляді окремого документа або бути частиною загальної облікової політики.

Невід'ємною частиною бухгалтерського обліку на підприємстві є управлінський облік, метою якого є формування інформаційного забезпечення за вимогами системи управління. Ми вважаємо, що параметри інформаційного забезпечення управлінської системи також повинні знайти відображення в обліковій політиці підприємства, адже вони є похідними від облікової інформації.

На рис. 1 наведено елементи впливу на формування обліково-інформаційної системи підприєм-

ства. Так, обліково-інформаційна система підприємства залежить від господарської діяльності підприємства, а саме: сукупності внутрішніх та зовнішніх бізнес-процесів, що є об'єктами обліку, параметрів облікової політики підприємства, які визначають склад, структуру інформаційної системи, канали руху інформації та інформаційні зв'язки.

Отже, облікова політика на підприємстві повинна бути найважливішою сполучною ланкою між системою управління та формуванням інформаційної системи підприємства. Її використання дозволить сформувати та перетворити первинну облікову інформацію в похідну інформацію, яка максимально відповідатиме інформаційним запитам системи управління, сприяючи тим самим прийняттю обґрунтованих управлінських рішень, орієнтованих на результат. У зв'язку з цим вважаємо необхідним скласти єдину облікову політику в трьох аспектах: для облікових, податкових і управлінських цілей.

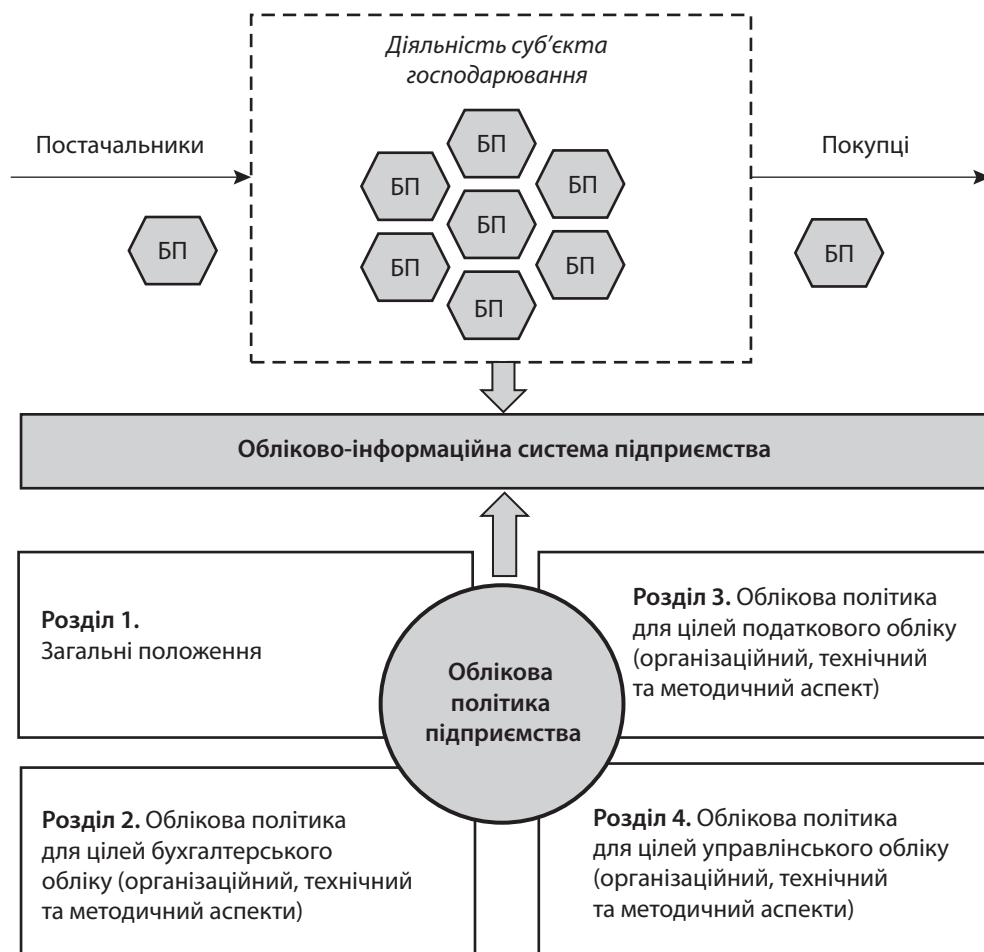
Найбільш оптимальною є структура єдиної облікової політики, яка складається з чотирьох розділів:

- ✦ *загальні положення* (відомості про підприємство: назва, юридична та фактична адреса, організаційно-правова форма діяльності, вид діяльності тощо; нормативна база, якою керується підприємство; принципи ведення обліку та складання звітності, технологія обробки інформації, структура бухгалтерії, відповідальні особи за створення обліково-аналітичного забезпечення);
- ✦ *облікова політика для цілей бухгалтерського обліку* (кваліфікація, визнання, оцінка активів, зобов'язань та капіталу за обліковим законодавством, калькулювання витрат, планування доходів та бюджетування);
- ✦ *облікова політика для цілей податкового обліку* (кваліфікація, визнання, оцінка активів, зобов'язань та капіталу за податковим законодавством, калькулювання, податкове планування та бюджетування);
- ✦ *облікова політика для цілей управлінського обліку* (розрізи формування управлінської інформації про бізнес-процеси підприємства та строки її надання).

При цьому кожний із наведених розділів, за винятком загальних положень, спирається на загально-визнані аспекти облікової політики: організаційний, технічний та методичний.

Облікова політика підприємства для цілей бухгалтерського обліку, як внутрішній стандарт обліку для підприємства, знайшла широке відображення в роботах науковців та бухгалтерів-практиків. Вона має сформовані вимоги щодо інформаційного забезпечення, структури та методів ведення бухгалтерського обліку. Податкова політика підприємства не має такої регламентації, а, отже, вважаємо за необхідне більш детально розглянути її формування.

Умовне позначення: БП – бізнес-процес.

Рис. 1. Елементи впливу на формування обліково-інформаційної системи підприємства

Розробка розділу «Облікова політика для цілей податкового обліку» визначається Податковим кодексом України [7]. У ньому має бути відображено обрану систему оподаткування, порядок ведення податкового обліку, здійсненого протягом звітного періоду, а також інформацію для контролю зовнішніми та внутрішніми користувачами за правильністю обрахунку, повнотою та своєчасністю нарахування та сплати в бюджет податкових платежів.

У табл. 1 систематизовано фактори впливу на розмір податкових платежів та вибору оптимальної податкової політики за загально визначеними аспектами.

Правильно сформована облікова політика для цілей податкового обліку – це не тільки внутрішній документ господарюючого суб'єкта, що закріплює вибір одного з декількох альтернативних варіантів обліку, а й один з інструментів ефективного управління ним, що забезпечує запобігання податкових правопорушень і підвищує в цілому економічну безпеку організацій. Для реалізації інструменту забезпечення економічної безпеки розроблена облікова політика підприємства повинна містити:

- ✦ елементи податкового обліку, вибір яких прямо вказано в законодавстві;

- ✦ самостійно розроблені методи обліку, якщо їх розробка покладено на підприємство;
- ✦ обґрунтування використовуваного методу, тобто посилання на законодавство, що дозволяють його використовувати.

Таким чином, адекватно побудовані на підприємстві механізми податкового обліку сприяють зниженню інформаційних ризиків, підвищуючи тим самим економічну безпеку організації [8].

Розробка розділу «Облікова політика для цілей управлінського обліку» здійснюється за внутрішніми правилами та вимогами підприємства. У частині оформлення та розкриття такої облікової політики необхідно відобразити перелік центрів відповідальності; форми управлінської звітності з інструкціями для виконавців щодо їх формування та надання; класифікацію управлінських витрат; документообіг управлінської документації; будову системи управління та рух інформації між її ланками; канали зв'язку та взаємодії управлінської підсистеми з іншими підсистемами підприємства.

ВИСНОВКИ

У роботі доведено, що запропонована структура облікової політики максимально здатна широко охо-

Фактори впливу на розмір податкових платежів та вибору оптимальної податкової політики

Фактори, що впливають на розмір податків		Підрозділ в обліковій політиці	Дії відповідального працівника
Загальноінформативні	Місце розташування суб'єкта господарювання (регіональні особливості)	Організаційний	Загальне уявлення про господарську діяльність підприємства та податкову систему
	Вид господарської діяльності	Організаційний	
	Наявність об'єктів оподаткування	Організаційний	
	Перелік податків, платником яких є суб'єкт господарювання	Організаційний	
	Визначення переліку податків, за якими суб'єкт господарювання є податковим агентом	Організаційний	
	Аналіз режиму оподаткування контрагентів (постачальників та покупців)	-	
Нормативні	Величина податкової бази з кожного виду податку	Технічний	Вивчення норм Податкового кодексу України
	Розмір податкової ставки з кожного виду податку	Технічний	
	Наявність / відсутність податкових пільг	Технічний	
Вибіркові (індивідуальні)	Вибір режиму оподаткування (загальна система оподаткування чи спрощена)	Методичний	Розрахунок податкових платежів. Бюджетування податків. Податкове планування
	Розрахунок податкових платежів при плановому обсязі діяльності та порівняння з фактичними показниками	Методичний	
	Графік складання та надання податкової звітності	Методичний	

пити всі сторони облікового процесу промислового підприємства, сприяючи їх інтеграції, та являє собою реальний інструмент впливу на якість та достовірність інформаційної системи підприємства, на його звітність. Від своєчасного якісного, достовірного, повного інформаційного забезпечення бізнес-процесів підприємства залежить успішність функціонування підприємства в цілому, а формування облікової політики в даному випадку можна розглядати як один із організаційних елементів інтеграції облікових систем. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Загородна О., Серединська В. Бізнес-процеси підприємства: сутність та класифікація. URL: http://sophus.at.ua/publ/2016_12_14_kampodilsk/sekcija_section_3_2016_12_14/biznes_procesi_pidpriemstva_sutnist_ta_klasifikacija/136-1-0-2192

2. Нужна А. О. Проблеми формування облікової політики підприємства в цілях оподаткування. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету*. 2013. № 1 (3). С. 168–173.

3. Матрос О. М. Організаційні вимоги щодо формування облікової політики підприємства. Сучасні тенденції соціально-економічного розвитку агропромислового виробництва України в контексті інтеграції у світову економіку. Ніжин : ПП Лисенко М. М., 2014. С. 52–56. URL: http://lib.udau.edu.ua/bitstream/123456789/2116/3/HATI_ст.PDF

4. Національний стандарт України ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT). Системи управління якістю. URL: <http://khoda.gov.ua/image/catalog/files/%209001.pdf>

5. Закон «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV (зі змінами та доповненнями). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

6. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затв. Наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>

7. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (зі змінами та доповненнями). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

8. Хмелев С. А. Налоговый учет как важный элемент обеспечения комплексной учетно-информационной системы экономической безопасности организации. *Молодой ученый*. 2014. № 21.2. С. 55–59.

REFERENCES

Khmelev, S. A. "Nalogovyy uchet kak vazhnyy element obespecheniya kompleksnoy uchetno-informatsionnoy sistemy ekonomicheskoy bezopasnosti organizatsii" [Tax accounting as an important element in ensuring a comprehensive accounting and information system for the organization's economic security]. *Molodoy uchenyy*, no. 21 (2014): 2-55.

[Legal Act of Ukraine] (1999). <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

[Legal Act of Ukraine] (2010). <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

[Legal Act of Ukraine] (2013). <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>

Matros, O. M. "Orhanizatsiini vymohy shchodo formuvannya oblikovoi polityky pidpriemstva. Suchasni tendentsii sotsialno-ekonomichnoho rozvytku ahropromyslovoho vyrobnytstva Ukrainy v konteksti intehtratsii u svitovu ekonomiku" [Organizational requirements for the formation of enterprise accounting policy. Modern tendencies of socio-economic de-

velopment of agro-industrial production of Ukraine in the context of integration into the world economy]. http://lib.udau.edu.ua/bitstream/123456789/2116/3/HATI_ст.PDF

"Natsionalnyi standart Ukrainy DSTU ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT). Systemy upravlinnia yakistiu" [National Standard of Ukraine DSTU ISO 9001: 2015 (ISO 9001: 2015, IDT). Quality management systems]. <http://khoda.gov.ua/image/catalog/files/%209001.pdf>

Nuzhna, A. O. "Problemy formuvannya oblikovoi polityky pidpriemstva v tsiliakh opodatkuvannya" [Problems of formation of accounting policy of the enterprise for the purposes of taxation]. *Zbirnyk naukovykh prats Tavriiskoho derzhavnoho ahrotekhnolohichnoho universytetu*, no. 1 (3) (2013): 168-173.

Zahorodna, O., and Seredynska, V. "Biznes-protse-sy pidpriemstva: sutnist ta klasyfikatsiia" [Business processes of the enterprise: essence and classification]. http://sophus.at.ua/publ/2016_12_14_kampodilsk/sekcija_section_3_2016_12_14/biznes_procesi_pidpriemstva_sutnist_ta_klasifikacija/136-1-0-2192